

**Sprawozdanie statystyczno – opisowe z działalności Działu Profilaktyki i Terapii
Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie
w 2014 roku**

Działania zrealizowane przez Sekcję Profilaktyki

I. Prowadzenie szkoleń profilaktycznych:

W 2014 roku realizowano 12 programów szkoleniowych z zakresu profilaktyki uzależnień, skierowanych do: uczniów, nauczycieli i rodziców. W tym:

1. Program profilaktyczny pod nazwą „*Ciekawi świata*”, skierowany do uczniów szkół podstawowych, realizowany w formie warsztatowej.
2. Program profilaktyczny pod nazwą „*Mądry nastolatek*”, skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, realizowany w formie warsztatowej.
3. Program profilaktyczny pod nazwą „*Bezpieczny dialog część I*” i „*Bezpieczny dialog część II*”, skierowany do nauczycieli, pedagogów i psychologów, realizowany w formie warsztatów o charakterze edukacyjnym. Szkolenie poświadczone uzyskaniem certyfikatu.
4. Program profilaktyczny pod nazwą „*Wspólna sprawa*”, skierowany do rodziców i opiekunów, realizowany w formie wykładu przy użyciu prezentacji multimedialnej na terenie krakowskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.
5. Program profilaktyczny pod nazwą „*Powiem Ci*”, skierowany do liderów młodzieżowych. Forma realizacji to zajęcia warsztatowe o charakterze edukacyjnym i treningowym pod kątem umiejętności społecznych.
6. Program profilaktyczny pod nazwą „*Fakty i mity*”, skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, realizowany w formie warsztatowej.
7. Program profilaktyczny pod nazwą „*Emocjo – chce Cię poznać*”, skierowany do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, realizowany w formie warsztatowej.
8. Program profilaktyczny pod nazwą „*Jak radzić sobie ze stresem*”, skierowany do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych realizowany, w formie warsztatowej.
9. Program profilaktyczny pod nazwą „*Trening asertywności*”, skierowany do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych realizowany, w formie warsztatowej.
10. Program profilaktyczny pod nazwą „*Efekt motyla*”, skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, realizowany w formie warsztatowej.
11. Program profilaktyczny pod nazwą „*Dzieci w sieci*”, skierowany do rodziców i nauczycieli uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, realizowany w formie warsztatowej.
12. Program profilaktyczny „*Pierwszy rok – pierwszy krok*” dla uczniów pierwszych klas gimnazjum, nauczycieli i rodziców.

Celem głównym programu szkoleń jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież, uczniów szkół na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Cele szczegółowe programu szkoleń to:

- Zmiana przekonań normatywnych na temat substancji psychoaktywnych poprzez podniesienie poziomu wiedzy,
- nauka i utrwalenie podstawowych umiejętności społecznych, jako czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom u dzieci i młodzieży, uczniów krakowskich szkół, także nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych oraz rodziców i opiekunów.

W celu kontynuowania współpracy z placówkami oświatowymi 4 -krotnie w ciągu roku przesyłano z MCPU informację o ofercie szkoleniowej do ok. **200** szkół z terenu Gminy Miejskiej Kraków. Dodatkowo w ciągu całego roku informacja o aktualnie realizowanych programach była dostępna na stronie internetowej Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie (MCPU). Informacji udzielano również telefonicznie.

W 2014 roku przeprowadzono: **964** szkolenia warsztatowe i wykładowe, zrealizowane aktywnymi metodami pracy z zakresu profilaktyki uzależnień, w trakcie których objęto oddziaływaniami **20 262** osoby. W tym:

- ❖ **16 373** uczniów krakowskich szkół (podstawowych, gimnazjalnych ponadgimnazjalnych),
- ❖ **2 630** nauczycieli i pedagogów krakowskich szkół,
- ❖ **1 178** rodziców uczniów.

Podczas szkoleń warsztatowych, realizowanych wśród uczniów przeprowadzono **badania ankietowe** w wyniku czego został opracowany raport pt.: *„Styl życia, używanie substancji psychoaktywnych oraz postawy wobec używania substancji psychoaktywnych w grupie uczniów krakowskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.* Raport z badań ankietowych zrealizowanych przez Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie w roku szkolnym 2013/ 2014”znajduje się na stronie www.mcpu.krakow.pl.

Przedmiotem badań ankietowych był styl życia młodzieży i rozpowszechnienie używania substancji psychoaktywnych wśród uczniów krakowskich szkół.

Celem poznawczym prowadzonych badań było uzyskanie wiedzy na temat:

- rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych w badanej grupie,
- stylu życia grupy badanej
- opinii oraz postaw osób badanych wobec substancji psychoaktywnych,

Badania zostały przeprowadzone w roku szkolnym 2013/2014. Objęto nimi uczniów krakowskich szkół uczestniczących w szkoleniach profilaktycznych realizowanych przez

pracowników Miejskiego centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie. Zajęcia profilaktyczne w 2014 roku realizowane były w siedzibie MCPU oraz w szkołach na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Uczestnicy warsztatów brali w nich udział w ramach godzin zajęć lekcyjnych. Po zakończeniu warsztatów profilaktycznych, trenerzy prowadzący zajęcia zwracali się do uczniów z prośbą o wypełnienie anonimowej ankiety dotyczącej stylu życia, oraz postaw i przekonań wobec używania substancji psychoaktywnych.

Grupę badawczą stanowiło **1604** uczniów krakowskich szkół, w tym: **606** uczniów szkół podstawowych, **531** uczniów gimnazjów oraz **467** uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Szkoły ponadgimnazjalne	Suma
Dziewczęta	347	283	188	818
Chłopcy	259	248	279	786
Razem	606	531	467	1604

W ramach działań profilaktycznych w związku z uchwałą CXI/1532/10 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 października 2010 roku w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie przeciwdziałania sprzedaży w Mieście Krakowie substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego działających na ośrodkowy układ nerwowy w obszarze tematyki zapobiegania uzależnieniom, podczas szkoleń profilaktycznych realizowany był specjalny moduł edukacyjny dotyczący problematyki dopalaczy skierowany do dzieci, młodzieży i dorosłych, dotyczący zagrożeń wynikających z potencjalnego używania tego typu substancji.

II. Realizacja Programu „Pierwszy rok – pierwszy krok”.

Od 2 stycznia 2014 roku pracownicy MCPU rozszerzyli realizację oddziaływań o Program Profilaktyczny dla szkół gimnazjalnych pt. „Pierwszy rok – pierwszy krok”.

Program ma charakter interwencji systemowej wobec środowiska szkolnego, obejmującej oddziaływaniami:

- uczniów pierwszych klas gimnazjów;
- wychowawców klas biorących udział w programie;
- rodziców uczniów biorących udział w programie,
- grono pedagogiczne w gimnazjum objętym programem.

Celem programu jest profilaktyka zachowań ryzykownych wśród młodzieży gimnazjalnej, czyli zapobieganie zachowaniom, takim jak: picie alkoholu, palenie papierosów, używanie narkotyków, stosowanie agresji, zachowania autoagresywne, zaburzenia depresyjne i zaburzenia odżywiania. Zgodnie z aktualnym rozumieniem profilaktyki, oddziaływania były nakierowane na wzmacnianie czynników chroniących przed podejmowaniem zachowań ryzykownych oraz minimalizowanie czynników ryzyka podejmowania tego typu zachowań przez uczniów.

II . Punkt Konsultacyjny i Telefon Zaufania

W ramach działalności **Punktu Konsultacyjnego** (PK) udzielano informacji, porad i konsultacji w zakresie szeroko rozumianej problematyki uzależnień w siedzibie Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie w poniedziałek, środę i piątek w godzinach od 8.00 do 15.30 a we wtorek i czwartek od godziny 8.00 do godziny 18.00. W ramach poszerzenia dostępności do specjalistycznej pomocy mieszkańcy Krakowa mogli korzystać z działalności Punktu Konsultacyjnego również w siedzibie Filii w Rynku Podgórskim 4/2a. Dyżury w Filii odbywały się 2 razy w tygodniu, w poniedziałki od godziny 14.00 do 16.00 i w czwartki od godziny 16.00 do 18.00. W okresie wakacyjnym, tj. w lipcu i sierpniu od godziny 12.00. Do PK zgłaszały się: osoby uzależnione i używające szkodliwie substancji psychoaktywnych takich jak: alkohol, narkotyki, leki, dopalacze, wyroby tytoniowe), współuzależnione (partnerzy osób uzależnionych), członkowie rodzin oraz osoby bliskie, jak również pracownicy instytucji pomocowych.

Realizacja zadań w 2014 roku prowadzona była przez dyżurujących psychologów i terapeutów uzależnień, osoby przeszkolone w zakresie udzielania porad i prowadzenia spotkań motywacyjnych w szerokim zakresie problematyki przeciwdziałania uzależnieniom wobec osób używających ryzykownie i szkodliwie substancji psychoaktywnych w szczególności alkoholu, współuzależnionych, Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA), Dorosłych Dzieci z rodzin Dysfunkcyjnych (DDD), nauczycieli, rodziców posiadających pod opieką nieletnich używających ryzykownie substancji psychoaktywnych, osób z trudnościami motywacyjnymi, osób stosujących lub doznających przemocy domowej, osób, które uzyskały sądowy nakaz leczenia odwykowego, osób dotkniętych zaburzeniami afektywnymi, zaburzeniami osobowości, członków rodzin dotkniętych uzależnieniem. Specjaliści dyżurujący w Punkcie Konsultacyjnym świadczyli pomoc w zakresie poradnictwa poprzez: jednorazowe spotkania o charakterze konsultacyjnym, motywacyjnym, informacyjnym z osobami zgłaszającymi się z własnej inicjatywy, a także z osobami opuszczających Dział Opieki Nad Osobami Nietrzeźwymi oraz cykliczne spotkania motywujące do podjęcia terapii (do sześciu spotkań) z osobami uzależnionymi. Informacje na temat

oferty Punktu Konsultacyjnego można było znaleźć m.in. w multimedialnych ogłoszeniach komunikacji miejskiej w Krakowie, na stronie internetowej www.mcpu.krakow.pl, na stronie Urzędu Miasta Krakowa, na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej www.bip.krakow.pl.

Łączna liczba osób, którym udzielono porad i informacji w ciągu 2014 roku wynosi **12 866**, w tym:

- osobom z problemem alkoholowym – **5 351**,
- dorośli członkowie rodzin z problemem alkoholowym – **1 155**,
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie - **524**,
- osoby stosujące przemoc w rodzinie- **2 609**,
- **wydano 11 218 szczegółowych informacji pisemnych na temat oferty pomocowej.**

W zakresie działań PK osoby zainteresowane miały również możliwość skorzystania z nieodpłatnych porad prawnych w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych. Dyżury prawnika odbywały się dwa razy w tygodniu po 2 godziny (w siedzibie iw Filii Punktu Konsultacyjnego). Z porad prawnych skorzystały **158 osób**, w tym część z nich wielokrotnie. Udzielono **435 porad prawnych**. Problematyka poruszana trakcie konsultacji z prawnikami dotyczyła: procedury kierowania przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie lub sąd na leczenie odwykowe, ubezwłasnowolnienia osoby uzależnionej, przemocy w rodzinie.

Kolejnym elementem realizowanych działań była współpraca z członkami grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym **AA Izba**. W 2014 roku na terenie MCPU odbyły się **54** spotkania, w których uczestniczyło łącznie **1 503 osoby**. W tym odbyły się dwa spotkania Regionu AA Małopolska oraz jeden uroczysty miting rocznicowy z okazji 12- lecia działania przy Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie grupy AA- Izba. Grupa wsparcia AL. ANON - dla krewnych i przyjaciół osób z problemem alkoholowym w 2014 roku odbyła się **54 spotkania**, w których uczestniczyło **597 osób**, członków rodzin z problemem alkoholowym.

Telefon Zaufania ALCO – TEL dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin w 2014 roku działał całą dobę przez 7 dni w tygodniu, tak jak w latach poprzednich. Przeszkolono 6 nowych osób dyżurujących przy telefonie. Szkolenie odbyło się zgodnie z procedurami oraz zasadami Polskiego towarzystwa Pomocy Telefonicznej w oparciu o normy INFOTES(International Federation of Telephonic Emergency Services) i standardy predyspozycji zawodowych i osobowościowych oraz umiejętności wymaganych od osób obsługujących telefon zaufania.

Łączna liczba rozmów przeprowadzonych w Telefonie Zaufania w 2014 roku wynosi 1 700. Problematyka rozmów dotyczyła głównie pomocy osobom i rodzinom z problemem alkoholowym oraz uzależnienia od innych substancji psychoaktywnych, osobom w kryzysie suicydalnym,

osobom z problemem przemocy w rodzinie. Pomoc świadczoano poprzez udzielanie informacji, udzielanie porad i konsultacji.

III. Organizacja konferencji w 2014 roku

W 2014 roku odbyły się dwie konferencje organizowane przez Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie.

1. Pierwsza konferencja, pod tytułem „**Uzależnienie – dojrzewanie – współwystępowanie**” odbyła się 25 lutego 2014 roku w Sali Obrad Rady Miasta Krakowa przy Pl. Wszystkich Świętych. W konferencji wzięło udział ponad **170** uczestników w tym nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych.
2. Druga konferencja naukowo – szkoleniowa pod tytułem „**Wieloaspektowość osobom uzależnionym**” miała miejsce 26 maja 2014 roku w Sali Obrad Rady Miasta Karkowa, Pl. Wszystkich Świętych. Wraz z Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień konferencja była organizowana z Katedrą Psychiatrii Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum oraz Kliniki Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie. W konferencji wzięły udział **222** osoby zainteresowane tematyką uzależnień.

IV. Współpraca

1. Krakowska Karta Rodzinna

W związku z realizacją Uchwały Nr XCVII/1324/10 Rady Miasta Krakowa z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia „Krakowskiej Karty Rodzinnej”, zmienionej w na Program Krakowska Karta Rodzinna 3 + uchwałą Nr [CIX/1646/14](#) Rady Miasta Krakowa z dnia 11 czerwca 2014 r., która jest elementem polityki prorodzinnej Miasta Krakowa i ma na celu wspieranie i promowanie rodzin wielodzietnych. Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie w ramach swojego wkładu w przedsięwzięcie prowadziło następujące **działania**:

- przyjmowanie w pierwszej kolejności osób posiadających **Krakowską Kartę Rodzinną 3 +** w Punkcie Konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin **w każdy czwartek w godzinach od 8.00 do 18.00,**
- udzielanie porad prawnych w zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych dla **osób z Krakowską Kartą Rodzinną 3+ w każdy czwartek w godzinach od 16.00 do 18.00,**
- zamieszczenie informacji na stronie internetowej MCPU na temat udziału w Programie **Krakowskiej Karty Rodzinnej 3+** oraz przekierowanie na stronę KKR.

2. Święto Rodziny Krakowskiej

W dniu 25 maja 2014 roku (niedziela) nad Wisłą na Bulwarze Czerwieńskiego odbyło się Święto

Rodziny Krakowskiej. Pracownicy Działu Profilaktyki i Terapii wzięli czynny udział w tym wydarzeniu poprzez udzielanie informacji, porad i konsultacji stacjonując w 3 namiotach. Kolejno stanowiska zajmowali: psycholog, terapeuta uzależnień i prawnik prowadząc dla mieszkańców Krakowa Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i rodzin oraz osób bliskich.

Mieszkańcom Krakowa udzielano informacji zakresie: problematyki związanej z uzależnieniem od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, zagrożeń wynikających z choroby alkoholowej, możliwości podjęcia leczenia przez osoby uzależnione oraz współuzależnione. Rozdystrybuowano wiele ulotek informacyjnych, dotyczących oferty pomocowej w Gminie Miejskiej Kraków, a w szczególności w MCPU oraz ulotek informujących o działalności grupy samopomocowej AL - ANON (dla członków rodzin, krewnych i przyjaciół alkoholików). Z porad i konsultacji skorzystało **418** osób.

3. Gala finałowa Mistrzostw Europy Muaythai

W ramach Europejskiego Festiwalu Muaythai Przeciw Narkotykom i kampanii społecznej realizowanej w Polsce w dniu 28 września 2014 roku w Kraków Arenie odbyła się Gala finałowa Mistrzostw Europy Muaythai.

Specjaliści z Działu psychologowie, terapeuci uzależnień oraz prawnicy - prowadzili 5 punktów informacyjno – konsultacyjnych dla zainteresowanych uczestników. Tematyka konsultacji dotyczyła problematyki uzależnień oraz problemów rodzinnych wynikających z uzależnienia członka rodziny. Nawiązano współpracę z panem Rafałem Simonidesem – Ambasadorem Kampanii Muaythai Przeciw Narkotykom w Polsce w zakresie przygotowania materiałów profilaktycznych w postaci ulotek informacyjnych na temat zagrożeń wynikających z używania narkotyków oraz pozytywnego wpływu realizowania hobby w postaci aktywności sportowej przez młodych ludzi.

W czasie trwania Gali zostało rozdanych przez organizatorów ponad 10 tysięcy ulotek. Przeprowadzono kilkadziesiąt konsultacji dotyczących problemów związanych z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych. W ramach kontynuacji współpracy z Polską Sekcją Muai Thai realizowano spotkania profilaktyczne o charakterze edukacyjnym z uczniami w krakowskich szkołach.

4. Współpraca z Wydziałem Edukacji Urzędu Miasta Krakowa.

Zakres współpracy z Wydziałem Edukacji obejmuje szeroki obszar działań w szczególności wymianę informacji na temat placówek oświatowych na terenie Gminy Miejskiej Kraków pod kątem realizacji przez MCPU w szkołach oddziaływań profilaktycznych, to jest szkoleń warsztatowych i wykładów dla uczniów, nauczycieli i rodziców w danym roku szkolnym. W 2014 roku zrealizowano we współpracy ze Strażą Miejską Miasta Krakowa szkolenia dla nauczycieli Krakowskich szkół na temat zjawiska Cyberprzemocy. Przedstawiciel Straży Miejskiej prezentował zjawisko w zakresie prawnych konsekwencji, natomiast psychologiczne aspekty problematyki

zagrożeń ze strony technologii cyfrowej, szczególnie dla dzieci i młodzieży były omawiane przez przedstawiciela MCPU. Łączenie w 4 edycjach szkolenia, które odbyły się w maju i czerwcu 2014 roku uczestniczyło **82** nauczycieli.

5. Współpraca z Wojewódzką Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Krakowie.

W 2014 roku w ramach projektu KIK/68 pn. „, Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”, realizowanego od 1 lipca 2012 roku do 31 grudnia 2016 roku w partnerstwie 4 instytucji: Instytutu Medycyny Wsi im. W. Chodźki w Lublinie, Instytutu Medycyny Pracy im. Prof.J. Nofera w Łodzi, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów alkoholowych oraz Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii zrealizowano 3 wykłady dla koordynatorów realizujących program w szkołach ponadgimnazjalnych pt. „, Substancje psychoaktywne a zdrowie młodych ludzi” łącznie dla **150** osób.

6. Współpraca z Ekspertem Wojewódzkim do Spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego

Przedstawiciele MCPU systematycznie uczestniczą w spotkaniach Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy w Zakresie Informacji o Narkotykach i Narkomanii wymieniając doświadczenia w Ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii z innymi instytucjami zajmującymi się profilaktyką narkomanii w Województwie Małopolskim, między innymi z: wojewódzką stacją Sanitarno – Epidemiologiczną, Strażą Graniczną, Policją, Kuratorium Oświaty, Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli. W ramach działań własnych na spotkaniu, które odbyło się w maju 2014 roku w Zakopanym przedstawiono raport z badań ankietowych zrealizowanych przez Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie w roku szkolnym 2013/ 2014”. pt.: *„Styl życia, używanie substancji psychoaktywnych oraz postawy wobec używania substancji psychoaktywnych w grupie uczniów krakowskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych”*.

V. Edukacyjne kampanie społeczne i szkolenia

1. Kampania TV Bus

Dwukrotnie w ciągu 2014 roku zrealizowano kampanię informacyjno – edukacyjną poprzez prezentowanie spotu w środkach komunikacji miejskiej. Mieszkańcy Krakowa podczas podróży niektórymi tramwajami lub autobusami mogli zapoznać się z ofertą pomocową Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie oraz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod kątem problematyki uzależnienia od alkoholu.

2. Programy telewizyjne

We współpracy z Ośrodkiem Telewizji Kraków zrealizowano 3 programy telewizyjne z Cyklu

Magazyn Medyczny na temat działalności MCPU pod kątem pomocy udzielanej mieszkańcom Krakowa. Tematyka poszczególnych odcinków dotyczyła: działań w obszarze profilaktyki uzależnień skierowanych do dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli, zadań Punktu Konsultacyjnego i Telefonu Zaufania, Programu Readaptacji realizowanego w Domu Pomocy Społecznej dla alkoholików przy ul. Rozrywka 1 w Krakowie oraz terapii uzależnień i grup samopomocy.

Szkolenia wewnętrzne i superwizje

Przeprowadzono dwie edycje szkolenia w zakresie profilaktyki uzależnień dla pracowników Działu Opieki nad Osobami Nietrzeźwymi, w ramach którego pracownicy działu Profilaktyki i Terapii przeszkolili **24** osoby.

Zrealizowano **10** szkoleń wewnętrznych mających na celu podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników Działu z następujących tematów: dialog motywujący w pomocy osobom z problemem alkoholowym, rozmowa z osobą w kryzysie suicydalnym, zagrożenia nowymi substancjami psychoaktywnymi u dzieci i młodzieży, radzenie sobie ze stresem w sytuacjach zawodowych Zrealizowano **40 godzin** superwizji grupowych oraz **21 godzin** superwizji indywidualnej pracowników Działu pod kątem metodologii realizacji warsztatowych szkoleń profilaktycznych.

Pracownicy wzięli udział w 5 konferencjach o tematyce zapobiegania uzależnieniom oraz w 3 szkoleniach na temat uzależnień behawioralnych, szczególnie współwystępujących z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.